

guore, & infirmitate, quam ex peccatis contraxit, & à cæteris omnibus peccati reliquiis liberat. Tempus autem huic curationi opportunissimum existimandum est, cum gravi morbo afficitur, ac vite periculum impendat. Etenim homini natura insitum est, ut nihil in rebus humanis æquè, ac mortem pertimescat. Auget autem magnopere hunc timorem præteritum scelera memoria; cum præsertim gravissima conscientie nostre accusatio nos urgeat; ut enim scriptum est: Venit in cogitationem peccatorum suorum timidi, & traducunt illos ex adverso iniquitates ipsorum. Deinde illa cura, & cogitatio vehementer angit, quòd paulo post stare oporteat ante tribunal Dei, à quo de nobis iustissima pro eo, ac meriti fuerimus, sententia ferenda sit. Sæpè autem evenit, ut fideles hoc terrore percussi, se miris modis exagitari sentiant. Nihil autem ad mentis tranquillitatem magis conducit, quam si tristitia abjiciamus, & læto animo Domini adventum expectemus; paratissimus, depositum nostrum, quodcumque illud à nobis repetere voluerit, libenter reddere. Ut igitur hac sollicitudine fidelium mentes liberentur, animusque pio, & sancto gaudio repletur, Extreme Unctionis Sacramentum efficit. Præterea, aliud etiam, quod merito omnium maximum videri potest, ex eo consequimur; nam etsi humani generis hostis, quòd vivimus, nunquam desinit de interitu, & exitio nostro cogitare; nullo tamen tempore, ut nos omnino perdat, ac si fieri possit, spem nobis divine misericordie eripiat,

vehementius omnes nervos coarctendit, quàm cum supremum vite diem appropinquare animadvertit. Quamobrem fidelibus arma, & vires hoc Sacramento subministrantur, quibus adversarii vim, & impetum frangere, & illi fortiter repugnare possint: allevatur enim, & erigitur ægri animus, divine bonitatis spe; eaque confirmatus morbi incommoda omnia fert levius, ac ipsius Demonis, calcaneo insidiantis, artificium, & caliditatem facilius eludit. Accedit postremo, siquidem profutura sit, etiam corporis sanitas. Quòd si ægroti hoc tempore eam minus consequuntur, id quidem non Sacramenti vitio, sed ob eam potius causam evenire credendum est, quòd eorum magna pars, vel qui sacro oleo perunguntur, vel à quibus administratur, fides infirmior est; testatur enim Evangelista, Dominum apud suos multas virtutes non fecisse propter incredulitatem illorum. Quamquam etiam rectè dici potest, Christianam religionem, ex quo altius tamquam radices egit in animis hominum, minus jam hujusmodi miraculorum adminiculis indigere, quam olim nascentis Ecclesie initio necessaria esse viderentur. Sed tamen hoc loco fides magnopere excitanda erit; utcumque enim, quòd ad corporis valetudinem atinet, Dei consilio, & voluntate ceciderit, certa spe niti fideles debent, se hujus sacri olei virtute spirituales sanitatem consecuturos esse; futurumque, ut, si eos vita decedere contingat, præclare illius vocis fructum percipiant, quæ scriptum est: Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Hæc

Sap. 4.

Matt. 13.

Apoc. 14. Hæc de Extreme Unctionis Sacramento breviter quidem dicta sunt; verùm, si hæc ipsa rerum capita à Pastoribus latius, & ea, quæ decet, diligentia explanata erunt; dubitandum non est, quin fideles ex hac doctrina maximum pietatis fructum percipiant.

DE ORDINIS SACRAMENTO.

Si quis aliorum Sacramentorum naturam, & rationem diligenter considerarit, facile perscipiet, ea omnia ab Ordinis Sacramento ita pendere, ut sine illo partim confici, & administrari nullo modo queant; partim solemnium cæremonia, & religioso quodam ritu, ac cultu carere videantur. Quare necesse est, Pastores institutum Sacramentorum doctrinam persequentes, eò diligentius de Ordinis etiam Sacramento sibi agenda arbitrentur. Proderit autem maxime hæc explicatio, primùm quidem illis ipsis, deinde aliis, qui Ecclesiasticæ vite rationem ingressi sunt, postremò etiam fidei populo; ipsis, quòd, dum in hujus argumenti tractatione versantur, ad eam gratiam excitandam, quam hoc Sacramento adepti sunt, magis commoverent; aliis, qui in sortem Domini vocati sunt, partim ut eodem pietatis studio afficiantur, partim verò, ut earum rerum cognitionem percipiant, quibus instructi, viam sibi ad ultiores gradus facilius munire possint: reliquis autem fidelibus, primùm quidem, ut intelligant, quo honore digni sint Ecclesiæ ministris; deinde, quoniam sæpè contingit, ut multi adsint, vel qui spe liberò suos adhuc infantes Ecclesiæ ministerio

destinarint, vel qui sua sponte & voluntate illud vite genus sequi velint; quos certè ignorare minime æquum est, quæ præcipuè ad hæc rationem pertinent. Primum itaque fidelibus tradendum est, quanta sit hujus instituti, si summum ejus gradum, hoc est Sacerdotium spectemus, nobilitas, & excellentia. Nam cum Episcopi, & Sacerdotes tamquam Dei interpretes, & interruccii quidam sint, qui ejus nomine divinam legem, & vite præcepta homines edocent, & ipsius Dei personam in terris gerunt; perscipuum est, eam esse illorum functionem, quæ nulla major excogitari possit: quæ merito non solum Angeli, sed Dei etiam, quòd Deus immortalis vim, & numen apud nos teneat, appellatur. Quamvis autem omni tempore summam dignitatem obtinerint, tamen novi testamenti Sacerdotes cæteris omnibus honore longè antecellunt. Potestas enim tum corpus, & sanguinem Domini nostri conficiendi, & offerendi, tum peccata remittendi, quæ illis collata est, humanam quoque rationem, atque intelligentiam superat; nedum ei aliquid par, & simile in terris inveniri queat. Deinde verò, quemadmodum Salvator noster à Patre, Apostoli autem ac discipuli in universum mundum à Christo Domino missi sunt; ita quotidie Sacerdotes, eadem, quæ illi, potestate præditi, ad consumptionem sanctorum in opus ministerii in edificationem corporis Christi mittuntur. Hujus igitur tanti officii onus nemini temerè imponendum est, sed is tantum, qui illud vite sanctitatis, doctrinæ, fidei prudentia sustinere possint. Nec

Epb. 4.

Hebr. 5.

Y

verò

verò quisquam sumat sibi honorem, sed qui vocatur à Deo, tamquam Aaron. Vocari autem à Deo dicitur, qui à legitimis Ecclesie ministris vocantur; nam qui in hoc ministerium se ipsos arroganter inserunt, atque intradunt, de his Dominum intellexisse docendum est, cum inquit: Non mittebam Prophetas, & ipsi curabant; quo quidem hominum genere nihil infelicius, ac miserius, nihil Ecclesie Dei calamitosius esse potest.

Hier.
23.

Quanta
circumspectio-
ne ad sacros
ordines
accenden-
dam.

Sed quoniam in omni actione suscipienda magnopere refert, quem sibi quisque finem constituat; (optimo enim fine posito, recte omnia consequuntur) de hoc in primis, qui sacris initiari volunt, admonendi sunt, ut nihil sibi tanto munere indignum proponant: qui quidem locus est diligenti tractandus erit, quò gravius hoc tempore ea in re peccare fideles solent. Alii enim eo consilio ad hanc vivendi rationem se convertunt, ut, quæ ad victum, vestitumque necessaria sunt, parent: ita ut, præter questum, nihil aliud in Sacerdotio, quemadmodum quoque ceteri omnes in quovis sordidi artificii genere, spectare videantur. Quamvis enim, ex Apostoli sententia, natura, & divina lex jubeat, ut qui altari servit, ex altari vivat: tamen, questus, & lucri causa ad altare accedere, maximum sacrilegium est. Alios honorum cupiditas, & ambitio ad sacerdotalem ordinem ducit. Alii verò, ut divitiis affuant initiari volunt: cujus quidem rei illud argumentum est, quòd, nisi opulentum aliquod Ecclesiasticum beneficium iis deferatur, nullam Sacri Ordinis cogitationem habent:

Joan.
30.

hi verò sunt, quos Salvator noster mercenarios appellat; & quos Ezechiel dicebat, semetipsos, & non oves pascere: quorum turpitude, & improbitas non solum Sacerdotali ordini magnas tenebras offudit, ita ut jam nihil ferè à fidei populo haberi possit contemptum, & abjectum; verum etiam efficit, ut ipsi nihil amplius ex Sacerdotia consequantur, quam Judas ex Apostolatus munere; quòd illi sempiternum exitum attulit. Illi autem ostio in Ecclesiam introire meritò dicitur, qui à Deo legitimè vocati Ecclesiastica munera ejus unius rei causa suscipiunt, ut Dei honorì inserviant. Neque tamen hoc ita accipiendum est, quasi eadem lex æque omnibus non sit imposita. Homines enim ob eam rem conditi sunt, ut Deum colant; quòd præcipue fideles, qui Baptismi gratiam consecuti sunt, ex toto corde, ex tota anima, & ex totis viribus præstare debent. Verùm, qui ordinis Sacramento initiari volunt, hoc sibi proponant opus est; ut non solum Dei gloriam in omnibus rebus querant; quòd quidem cum omnibus, tum maxime fidelibus commune esse constat: sed etiam ut alicui certo Ecclesie ministerio addicti, in sanctitate, & justitia illi serviant. Nam ut in exercitu omnes quidem milites Imperatoris legibus parent, sed inter eos tamen alius centurio, alius præfectus est, alii alia munera obeunt: ita, quamvis omnes fideles pietatem, & innocentiam sectari omni studio debeant; quibus rebus maxime Deus colitur; eos tamen, qui Ordinis Sacramento sunt initiati, præcipue quædam munera, & functiones in Ecclesia exequi oportet; nam

Ezech.
34.

& sacra pro se ipsis, & pro omni populo faciunt; & divine legis vim tradunt; ad eamque prompto, & alacri animo servandam fideles hortantur, & instituunt: & Christi Domini Sacramenta, quibus omnis gratia imperitur, & augetur; administrant, &, ut uno verbo complectamur, à reliquo populo segregati, in omnium longe maximo, & præstantissimo ministerio se exercent.

De duplici potestate Ecclesiastica, ordinis & jurisdictionis.

His igitur explicatis, accedent Parochi ad ea tradenda, quæ propria hujus Sacramenti sunt, ut intelligant fideles, qui in Ecclesiasticum Ordinem cooptari volunt, ad quodnam officii genus vocentur, quantaque ipsi Ecclesie, ejusque ministris potestas divinitus tributa sit. Ea autem duplex est, ordinis, & jurisdictionis. Ordinis potestas ad verum Christi Domini corpus in sacrosancta Eucharistia refertur. Jurisdictionis verò potestas tota in Christi corpore mystico versatur; ad eam enim spectat, Christianum populum gubernare, & moderari, & ad æternam, cælestemque beatitudinem dirigere. Verùm Ordinis potestas non solum consecrandæ Eucharistie vim, & potestatem continet, sed ad eam accipiendam hominum animos præparat, & idoneos reddit, cæteraque omnia complectitur, quæ ad Eucharistiam quovis modo referri possunt: ejus verò plura ex sacris litteris testimonia afferri possunt; sed illa præclara, & gravissima sunt, quæ apud Sanctos Joannem, & Mattheum leguntur; ait enim Dominus: Sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Accipite Spiritum Sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum

Joan.
20.

retinueritis, retenta sunt. Ecce: Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcumque solveritis super terram, erunt soluta & in cælo. Quæ quidem loca à Pastoribus ex Sacrorum Patrum doctrina, & auctoritate explanata, maximum veritatis lumen afferre poterunt. Hæc autem potestas plurimum illi prestat, quæ in nature lege certis hominibus, qui res sacras curarent, tributa est Nam & illa ætas, quæ scriptam legem antecessit, suum Sacerdotium, suam, quæ potestatem spirituales habuerit, necesse est, cum legem habuisse satis constat; hæc duo enim ita conjuncta esse testatur Apostolus, ut, eorum altero translato, simul etiam alterum transferri necesse sit. Cum igitur naturali instinctu homines agnoscerent, Deum colendum esse; consequens erat, ut in quavis republica aliqui sacrorum, & divini cultus procuracioni præficerentur: quorum potestas aliquo modo spiritualis diceretur. Eadem enim potestate populus Israëliticus non caruit; quæ tametsi dignitate superior fuit, quam illa, quæ in lege nature Sacerdotes predicti erant, longè tamen inferior, quam legis Evangelicæ spiritualis potestas, existimanda est; hæc enim cælestis est, omnemque Angelorum etiam virtutem superat, neque à Sacerdotio Mosaico, sed à Christo Domino, qui non secundum Aaron Sacerdos fuit, sed secundum ordinem Melchisedec ortum habet; is enim, qui summa potestate gratiam tribuendi & peccata remittendi præditus fuit, hæc potestatem, quamvis virtute definitam, & Sacramentis adstrictam,

Math.
18.

Hebr. 7.

Hebr. 5.

Ecclesie suæ reliquit; quare ad eam exercendam certi ministri instituti suat, & solemniter religione consecrati; quæ quidem consecratio Ordinis Sacramentum, vel sacra ordinatio vocatur. Placuit autem Sanctis Patribus hoc vocabulo uti, quod latissimam significationem habet, ut dignitatem & excellentiam ministrorum Dei indicarent. Est enim Ordo, si propriam ejus vim, & notionem accipimus, dispositio superiorum, & inferiorum rerum, quæ inter se ita apte sunt, ut una ad alteram referatur. Cum itaque in hoc ministerio multi sint gradus, & varie functiones; omnia verò certa ratione distributa sunt, & collocata; & commodè Ordinis nomen ei impositum videtur. Quòd autem inter cætera Ecclesie Sacramenta sacra Ordinatio numeranda sit; Sancta Tridentina Synodus ratione illa, quæ sæpius repetita est, comprobavit; nam cum Sacramentum sit rei sacræ signum: id verò, quod hac consecratione extrinsecus fit, gratiam & potestatem significat, quæ illi tribuitur, qui consecratur; omninò sequi perspicuum est, Ordinem verè ac propriè Sacramentum dicendum esse: quare Episcopus ei calicem cum vino, & aqua, & patenam cum pane porrigen; qui Sacerdos ordinatur, inquit: Accipe potestatem offerendi sacrificium, &c. Quibus verbis semper docuit Ecclesia, dum materia exhibetur, potestatem consecranda Eucharistie, caractere animo impresso, tradi, cui gratia adjuncta sit, ad illud manus ritè, & legitime obeundum: quod Apostolus his verbis declarat: Admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quæ est

Trid.
Syn.

in te, per impositionem manuum mearum. Non enim dedit nobis Deum spiritum timoris: sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

Jam verò, ut Sacre Synodi verbis utamur, cum divina res sit tantum Sacerdotii administratio; consentaneum fuit, quò dignitas, & majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesia ordinatissima dispositione plures essent, & diversi ministrorum ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent; atque hi quidem ita distributi, ut, qui jam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent. Docendum igitur erit, hosce omnes Ordines septenario numero contineri, semperque ita à Catholica Ecclesia traditum esse: quorum nomina hæc sunt, Ostiarius, Lector, Exorcista, Acolytus, Subdiaconus, Diaconus, Sacerdos. Hunc autem ministrorum numerum rectè ita definitum esse, probari potest propter ea ministeria, quæ ad sacrosanctum Missæ sacrificium, & Eucharistiam vel conficiendam, vel administrandam, cujus causa præcipue sunt instituta, necessaria videntur. Ex his alii majores, qui etiam sacri dicuntur, alii minores sunt. Majores, vel sacri, sunt, Ordo Sacerdotalis, Diaconatus, & Subdiaconatus: ad minores referuntur Acolyti, Exorciste, Lectores, Ostiarii: de quorum singulis pauca dicenda sunt, ut habeat Parochi, unde eos potissimum instituant, quos noverint aliquo ordine initiandos esse. Incipiendum est autem à prima Tonsura, quam quidem, docere oportet, quandam preparationem esse ad ordines accipiendos. Ut enim homines ad Baptismum exor-

Sacramentum
Ordinis
varios
habes
suæ
ceteri
ministris.

Num.
18.

S. Dio.
nys.

cismis, ad Matrimonium sponsalibus preparari solent: ita, cum, tonso capillo, Deo dedicantur, tamquam aditus ad Ordinis Sacramentum illis aperitur: declaratur enim, qualis esse debeat, qui sacris imbui cupit. Nam Clerici nomen, quod ei tunc primum imponitur, ab eo deductum est, quod Dominum sortem, & hereditatem suam habere incipiat; veluti qui in Hebræorum populo divino cultui mancipati erant: quibus vetuit Dominus aliquam agrorum partem in terram promissionis distribui, cum inquit; Ego pars, & hereditas tua. Ac quamvis id omnibus fidelibus commune sit, præcipua tamen ratione iis conveniat necesse est, qui se Dei ministerio consecraverunt. Tondentur verò capilli ad coronæ speciem, & similitudinem, quam perpetuò conservare oportet: & ut quisque in altiori deinceps ordinis gradu collocatur; sic ejus orbis forma latior circumscribi debet: quod quidem ex Apostolorum traditione acceptum esse, docet Ecclesia; cum de hujusmodi tondendi more Sancti Dionysii Areopagita, Augustinus, Hieronymus, vetustissimi & gravissimi Patres, meminerint. Primum autem omnium, ferunt, Apostolorum Principem eam consuetudinem induxisse ad memoriæ coronæ, quæ ex spinis contexta Salvatoris nostri capiti fuit imposita, ut, quod impij ad Christi ignominiam, & cruciatum excogitarunt, eo Apostoli ad decus, & gloriam uterentur; simulque significarent curandum esse à ministris Ecclesie, ut omnibus in rebus Christi Domini nostri spectem, & figuram gerant. Quamquam nonnulli asserant, hac nota

regiam dignitatem declarari, quæ illis inaximè, qui in sortem Domini vocati sunt, videtur convenire. Quod enim Petrus Apostolus fidei populo tribuit; Vos genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta; peculiari quadam, & magis propria ratione ad Ecclesiasticos ministros pertinere facile intelligimus; etsi non desunt, qui vel perfectioris vite professionem à Clericis susceptam circuli figura, quæ omnium perfectissima est, significari existimant, vel exteriorium rerum contemptum, animique ab omnibus humanis curis vacuitatem declarari putent; quòd capilli, supervacaneum quiddam in corpore, tondeantur. Post primam Tonsuram ad Ostiarii ordinem primus gradus fieri consuevit. Ejus munus est, templi claves, & januam custodire, & aditu templi arceri eos, quibus ingredi interdictum erat. Ad sauctum etiam Missæ sacrificium assistebat, curatus ne quis propius, quam par esset, ad sacram aram accederet, & Sacerdotem rem divinam facientem interpellaret. Alia etiam ministeria illi commissa erant: ut ex ritibus, quæ ad ejus consecrationem adhibentur, perspicere potest; nam Episcopus claves ex altari acceptas ei tradens, quos Ostiarium vult instituere: Sic age, inquit, quasi rediturus: Deo rationem pro iis rebus, quæ his clavibus recluduntur. Magam autem in antiqua Ecclesia hujus ordinis dignitatem fuisse, ex eo intelligitur, quod his temporibus in Ecclesia servari animadvertimus; nam Thesaurarii officium, qui erat idem sacrorum custos, quod ad Ostiarios pertinebat, inter honestiores Ecclesie functiones etiam

1. Pet.
2.

etiam

etiam nunc habetur. Secundus Ordinis gradus est Lectoris munus: ad eum pertinet, in Ecclesia veteris, & novi testamenti libros clara voce & distinctè recitare, præsertim verò eos, qui inter nocturnam psalmodiam legi solent. Ejus quoque partes erant, prima religionis Christiana rudimenta fidelibus tradere. Episcopus itaque, præsertim populo, in ejus ordinatione librum, quo descripta sunt, quæ ad hanc functionem attinent, illi tradens, inquit: Accipe, & esto verbi Dei relator, habiturus, si fideliter, & utiliter impleveris officium tuum, partem cum iis, qui verbum Dei benè ministrarunt ab initio. Tertius est ordo Exorcistarum, quibus potestas data est nomen Domini invocandi in eos, qui ab immundis spiritibus obsidentur; quare Episcopus, cum eos instituit, librum, in quo exorcismi continentur, eis porrigit, usus ea formula verborum: Accipe, & commenda memorie, & habe potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catechumenos. Acolytorum quartus est gradus, & ultimus eorum omnium, qui minores, & non sacri appellantur; eorum munus est, ministros majores Subdiaconos, & Diaconos in altaris ministerio assectari, eisque operam dare. Præterea lumina deferunt, & asservant, cum Missæ sacrificium celebratur, præcipue verò cum Evangelium legitur; ex quo & ceroferaii alio nomine vocati sunt. Cum itaque ordinantur, hic ritus ab Episcopo servari consuevit. Primum quidem, postquam eos officii sui diligenter admonuit, lumina eorum singulis tradit in huic mo-

dum: Accipe ceroferaarium eum cereo, & scias te ad accendenda Ecclesie luminaria mancipari, in nomine Domini. Deinde item urceolos vacuos, quibus aqua, & vinum in sacrificio ministratur: Accipe urceolos ad suggerendum vinum, & aquam in Eucharistiam sanguinis Christi, in nomine Domini. A minoribus ordinibus, iisdemque non sacris, de quibus hætenus dictum est, ad majores, & sacros legitimus aditus, & ascensus patet. In eorum primo gradu Subdiaconus collocatur; cuius munus est, ut nomen ipsum declararet, Diacono ad altare inservire; sacra enim lintea, vasa, panem, & vinum, ad sacrificii usum necessaria parare debet: nunc Episcopo, & Sacerdoti aquam præbet, cum manus in Missæ sacrificio abluunt. Epistolam etiam, quæ olim à Diacono in Missa recitabatur, Subdiaconus legit, ac tamquam testis ad sacrum assistit, prohibetque ne Sacerdos sacra faciens à quopiam perturbari possit. Hæc autem, quæ ad Subdiaconi ministerium spectant, ex solemnibus ceremoniis, quæ in illius consecratione adhibentur, licet cognoscere. Primum enim Episcopus legem perpetuæ continentie huic ordini imposuit esse admonet, edicitque neminem in Subdiaconorum ordinem cooptandum esse, cui ultrò hanc legem accipere non sit propositum: deinde, post solemnem litaniarum precationem, quæ Subdiaconi munera, & functiones sint, enumerat, atque exponit. His peractis, eorum singuli, qui ordinantur, ab Episcopo quidem calicem, & sacram patenam accipiunt; ab Archidiacono verò, ut intelligatur;

Sub-

Subdiaconum Diaconi officio subservire, urceolos, vino & aqua plenos, unà cum lebetes, & linteo, quo manus abstergerunt, dicente Episcopo: Videte, cuiusmodi ministerium vobis traditur; ideò vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut Deo placere possitis. Adduntur præterea aliæ preces. Ad extremum, cum Episcopus sacris vestibus Subdiaconum ornavit, ad quarum singulas propria verba, & ceremonie adhibentur, tradit ei Epistolarum librum, ac dicit: Accipe librum Epistolarum, & habe potestatem legendi eas in Ecclesia Sancta Dei tam pro vivis, quam pro defunctis. Secundum autem sacrorum ordinum gradum Diaconus obtinet: cuius ministerium latius patet, sanctiusque semper habitum est: ad eum enim pertinet, Episcopum perpetuò sequi, concionantem custodire, eique, & Sacerdoti sacra facienti, vel alia sacramenta administranti præsto esse, & in Missæ sacrificio Evangelium legere; olim verò fidelium animos sæpius excitabat, ut sacra attendere: sanguinem etiam Domini ministrabat, in quibus Ecclesiis ea consuetudo erat, ut fideles Eucharistiam sub utraque specie sumerent. Diacono præterea Ecclesiasticorum bonorum dispensatio commissa erat, ut unicuique necessaria ad victum subministraret. Ad Diaconum etiam attinet, tamquam Episcopi oculum, pervestigare, quinam in urbe piè, & religiosè, quive secus vitam traducant; qui ad sacrificium, & concionem statis temporibus conveniant, qui rursus non conveniant; ut, cum de omnibus Episcopum certiore fecerit, ille vel privatim

unumquemque hortari, admonere, vel palam corrigere, & oburgare possit, ut si magis profecturum esse intellexerit. Catechumenorum etiam nomina recitare debet, & eos, qui Ordinis Sacramento initiandi sunt, ante Episcopum statuere. Licet ei præterea, si absit Episcopus, & Sacerdos, Evangelium explanare, non tamen è superiori loco; ut intelligatur hoc eius proprium munus non esse. Quanta verò diligentia adhibenda sit, ne quis eo munere indignus ad hunc ordinis gradum ascendat, Apostolus ostendit, cum ad Timotheum Diaconi mores, virtutem, & integritatem exposuit. Hoc idem satis declarat ritus, & solennes ceremonie, quibus ab Episcopo consecratur. Pluribus enim & sanctioribus precibus ab Diacono, quam ad Subdiaconi ordinationem utitur Episcopus, & alia addit sacramentorum ornamenta. Præterea, manus ei imponit: quod quidem ab Apostolis factitatum esse legimus, cum primos Diaconos instituerunt. Denique Evangeliorum librum ei tradit his verbis: Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei tam pro vivis, quam pro defunctis, in nomine Domini. Tertius, omniumque sacrorum Ordinum summus gradus est Sacerdotium: qui verò illo præditi sunt, eos veteres Patres duobus nominibus vocare solent: interdum enim Presbyteros appellant, quod græcè seniores significat, non solum propter ætatis maturitatem, quæ huic ordini maxime necessaria est, sed multò magis propter morum gravitatem, doctrinam, & prudentiam; ut enim scriptum est; Senectus venerabilis

1. Tim. 3.

Act. 6.

Sap. 4.

ect

est non diuturna, neque annorum numero computata: cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata. Interdum verò Sacerdotes vocant, tum quia Deo consecrati sunt, tum quia ad eos pertinet sacramenta administrare, sacrasque res, & divinas tractare. Sed quoniam duplex Sacerdotium in sacris litteris describitur, alterum internum, alterum externum, utrumque distinguendum est; ut, de quo hoc loco intelligatur, à Pastoribus explicari possit. Quod igitur ad interius Sacerdotium attinet, omnes fideles, postquam salutaris aqua abluti sunt, Sacerdotes dicuntur, precipue verò justi, qui spiritum Dei habent, & divine gratie beneficio Jesu Christi, summi Sacerdotis, viva membra effecti sunt; hi enim fide, quæ charitate inflammatur, in altari mentis suæ spirituales Deo hostias immolant; qui in genere bonæ omnes, & honeste actiones, quas ad Dei gloriam referunt, numerandæ sunt. Quare in Apocalypsi ita legitur: Christus lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo, & fecit nos regnum, & Sacerdotes Deo & Patri suo. In quam sententiam ab Apostolorum Principe dictum est: Ipsi tanquam lapides vivi superædificamini domus spirituales, Sacerdotium Sanctum, offerentes spirituales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum. Et Apostolus nos hortatur, ut exhibeamus corpora nostra hostiam viventem, Sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium nostrum. David item multo ante dixerat: Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.

Apoc. 1.

2. Pet.
2.Rom.
12.Psalm.
50.

Quæ omnia ad interius Sacerdotium spectare, facile intelligitur. Externum verò Sacerdotium, non omnium fidelium multitudini, sed certis hominibus convenit, qui legitima mantum impositione, solemnibusque Sanctæ Ecclesiæ caeremoniis instituti, & Deo consecrati, ad aliquod proprium, sacrumque ministerium adscribuntur. Hoc Sacerdotii discrimen in veteri etiam lege observari potest; nam de interiori Davide locutum esse, paulò ante demonstratum est: externi verò, nemo ignorare potest, quam multa Dominus Moysi, & Aaróni præcepta dedit. Præterea, universam leviticam tribum ministerio templi adscripsit, ac lege cavuit, ne quis ex alia tribu in eam functionem se inferre auderet: quare Ozias rex lepra à Domino percussus, quòd Sacerdotale munus usurpasset, arrogantia, & sacrilegii sui gravissimas pœnas dedit. Quia igitur eandem Sacerdotii distinctionem in lege Evangelica licet animadvertere; docendi erant fideles, nunc de Sacerdotio externo agi, quod certis hominibus attributum est; hoc enim tantummodo ad Ordinis Sacramentum pertinet. Sacerdotis igitur munus est, Deo sacrificium facere, Ecclesiasticum Sacramenta administrare, quemadmodum ex consecrationis ritibus perspicitur. Nam Episcopus, cum aliquem Sacerdotem instituit, primum quidem manus ei, unâ cum omnibus Sacerdotibus, qui adsunt, imponit: deinde stolam humeris aptans, eam ante pectus in crucis formam componit: quo quidem declaratur, Sacerdotem virtute indui ex alto, qua possit crucem Christi Domini,

2. Par.
26.Joan.
22.

Act. 20.

1. Pet.
5.

& jugum suavè divine legis perferre, eamque non verbis solum, sed vite sanctissimè acte exemplo tradere. Postea manus sacro oleo inungit: tum verò calicem cum vino, & patenam cum hostia tradit, & potatam cum hostia tradit, dicens: Accipe potestatem offerendi sacrificium Deo, Missasque celebrandi, tam pro vivis, quam pro defunctis. Quibus caeremoniis, & verbis interpres, ac mediator Dei, & hominum constituitur: quæ præcipua Sacerdotis functio existimanda est. Ad extremum verò, manibus iterum ejus capiti impositis, Accipe, inquit, Spiritum Sanctum, quorum remisit peccata, remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt: eique celestem illam, quam Dominus discipulis suis dedit, peccata retinendi, ac remittendi potestatem tribuit. Hæc verò sunt Sacerdotalis ordinis propria, & præcipua munera: qui tametsi unus est, varios tamen dignitatis, & potestatis gradus habet. Primus est eorum, qui Sacerdotis simpliciter vocatur: quorum functiones hæcenus declaratae sunt. Secundus est Episcoporum, qui singulis Episcopatibus prepositi sunt: ut non solum ceteros Ecclesiæ ministros, sed fidelem populum regant, & eorum saluti summa cum vigilantia, & cura prospiciant; quare in sacris litteris Pastores ovium sæpè appellantur: quorum munus, & officium Paulus descripsit, ut in Apostolorum Actis legitur, in eaconcione, quam ad Ephesios habuit. Itemque à Petro, Apostolorum Principe, divina quædam Episcopalis ministerii regula tradita est: ad quam si Episcopi actiones suæ dirigere studeant, dubitandum non

erit, quin Pastores boni & sint, & habeantur. Sed iidem Episcopi & Pontifices dicuntur, accepto ab ethnicis Pontificibus, qui Principes Sacerdotum Pontifices appellare consueverunt. Tertius gradus est Archiepiscoporum, qui pluribus Episcopis præsunt; qui Metropolitanam etiam vocantur, quòd illarum urbium antistes sint, quæ tanquam matres habeantur illius provincie; quare superiorem, quam Episcopi, locum, & amplioram potestatem habeat, tametsi ab Episcopis ordinatione nihil differunt. In quarto gradu Patriarchæ collocantur, idest primi supremi quæ Patres. Olim in universa Ecclesia, præter summum Romanum Pont. quatuor tantum Patriarchæ numerabantur, neque omnes tamen dignitate pares; nam Constantinopolitanus, etsi ad eam post omnes alios hic honos delatus est, tamen ob imperii majestatem altiore loco obtinuit. Proximus est Alexandrinus, cuius Ecclesiam Marcus Evangelista jussu Principis Apostolorum fundavit. Tertius Antiochenus, ubi Petrus sedem primò locavit. Extremum gradum habet Hierosolymitanus; quo Ecclesiam Jacobus, frater Domini, rexit. Præter hos omnes, Catholica Ecclesia Romanum Pont. Max. quem in Ephesina Synodo Cyrillus Alexandrinus Archiepiscopum, totius orbis terrarum Patrem, & Patriarcham appellat, semper venerata est: cum enim in Petri, Apostolorum Principis, Cathedra sedeat, in qua usque ad vite finem sedisse constat, summum in eo dignitatis gradum, & jurisdictionis amplitudinem, non quidem illis Synædicis, aut aliis humanis constitutioni-

Z
bus,

bus, sed divinitus datam agnoscit; quomohrem omnium fidelium, & Episcoporum, quocunque illi munere, & potestate præditi sint, Pater, ac moderator universali Ecclesie, ut Petri successor, & legitimus Vicarius præsidet. Ex his itaque Pastores docebunt, & que sint Ecclesiasticorum ordinum, ac graduum præcipua munera, & functiones, & quis hujus Sacramenti minister sit; constat enim ad Episcopum eam administrationem pertinere: quod etiam sanctarum litterarum auctoritate, certissima traditione, omnium Patrum testimonio, Conciliorum decretis, Sancte Ecclesie usi, & consuetudine facile erit comprobare. Quamvis autem nonnulli Abbatibus permissum sit, ut minores, & non sacros ordines interdum administrent: tamen hoc proprium Episcopi munus esse nemo dubitat; cui uni ex omnibus, præterea nemini, licet reliquis ordinibus, qui majores, & sacri dicuntur, initiare; nam Subdiaconos, Diaconos, & Sacerdotes, unus tantum Episcopus ordinat: Episcopi ex Apostolorum traditione, que perpetuo in Ecclesia custodita est, à tribus Episcopis consecrantur.

*Quinam
debeant
ad digni-
tatem
Sacer-
dotii
admitti*

Sequitur nunc, ut explicetur, quinam ad hoc Sacramentum, in primis que ad Sacerdotalem ordinem apti sunt, & que in eis possitimum requirantur ex hoc enim difficile non erit statuere, quid in aliis ordinibus dandis, pro cuiusque officio, & dignitate, observare oporteat. Maximam autem in hoc Sacramento cautionem adhibendam esse, ita colligitur, quod cætera gratiam ad illorum sanctifica-

tionem, & usum tribuunt, à quibus percipiuntur: ut verò qui sacris initiantur, ob eam rem celestis gratiæ participes sunt, ut eorum ministerio, Ecclesie, atque adeo omnium hominum saluti consulatur: ex quo factum esse intelligitur: ut stans tantummodo diebus, quibus etiam solemnia jejunia ex vetustissimo Catholice Ecclesie more indicuntur, ordinationes fiant: ut scilicet fidelis populus ejusmodi sacrarum rerum ministris piis, & sanctis precationibus à Deo impetret, qui ad tanti ministerii potestatem, recte, & cum Ecclesie utilitate gerendam aptiores esse videantur. Primum itaque in eo, qui Sacerdos creandus est, vita, & morum integritas commendetur magno opere oportet; non solum quia, si alicujus mortiferi peccati conscius se initiari curet, vel etiam patiatur, novo se, & maximo scelere obstringi; sed etiam, quia virtutis, & innocentie lumen aliis præferre debet. Ea de re quid Apostolus Tito, & Timotheo præcipiat, Pastoribus declarandum erit: & simul illud docendum, ea corporis vitia, que in veteri lege ex Domini præscriptione aliquem ab altaris ministerio excluderant; in Evangelica lege ad anima vitia præcipue transferenda esse. Quare sanctam illam consuetudinem in Ecclesia servari animadvertimus, ut qui sacris initiandi sunt, prius penitentiam Sacramento conscientiam purgare diligenter student. Præterea in Sacerdote non solum ea cogitatio requirenda est, que ad Sacramentorum usum, & tractationem pertinet, sed etiam sacrarum litterarum scientia ita instructum esse oportet, ut populo

Chris-

Christiane fidei mysteria, & divina legis præcepta tradere, ad vitam, & pietatem initiare, à vitis revocare fideles possit. Sacerdotis enim duo sunt munera: quorum alterum est, ut sacramenta ritè conficiat, & administret: alterum, ut populum, fidei sue commissum, iis rebus, & institutis, que ad salutem necessaria sunt, erudiat.

Malac.
2.

Malachias enim ita testatur: laetitia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus: quia Angelus Domini exercituum est. Ut igitur in horum altero, si mediocri cognitione sit ornatus, præstare, quod debet, possit; alterum certe non vulgarem, sed exquisitam potius doctrinam desiderat: quamvis æquè ab omnibus Sacerdotibus summa reconditarum rerum scientia non exigatur, sed que ad suscepti officii, & ministerii functionem unicuique satis esse possit. Pueris autem, & furiosis, vel amentibus, quòd usu rationis carent, hoc Sacramentum dandum non est: quamvis, si iis quoque administraretur, Sacramenti characterem in eorum animam imprimi, certo credendum sit. Qui verò etatis annus in singulis ordinibus sit expectandus, ex Sacri Tridentini Concilii decretis facile erit cognoscere. Excipiuntur etiam servi: neque enim divino cultui dedicati debet, qui non sui juris, sed in alterius potestate est: viri præterea sanguinum, & homicide, quia Ecclesiastica lege repelluntur, atque irregulares sunt: spurii quoque, & si omnes, qui ex legitimis nuptiis non sunt procreati: decet enim, ut, qui sacris addicuntur, nihil in se habeant, quò ab aliis

Trid.
Syn.

merito contemni, ac despicì posse videantur. Ad extremum etiam admitti non debent, qui aliquo insigni corporis vitio deformes, aut manci sunt; ea enim fœditas, & debilitatio tum offensionem habet, tum verò sacramentorum administrationem impedit, necesse est.

Sed jam his rebus expositis, superest, ut Pastores doceant, qui sint hujus Sacramenti effectus. Constat verò, quamvis Ordinis Sacramentum, ut antea dictum est, maxime ad Ecclesie utilitatem, & pulchritudinem spectet, tamen in ejus quoque anima, qui sacris initiatur, sanctificationis gratiam efficere, qua idoneus, habilisque ad rectè munus suum fungendum, sacramenta administranda reddatur; quemadmodum etiam Baptismi gratia quilibet ad alia sacramenta percipienda aptas efficitur. Aliam quoque gratiam hoc Sacramentum tribui perspicuum est, præcipuam videlicet potestatem, que ad Sanctissimum Eucharisticum Sacramentum refertur, in Sacerdote quidem plenam, & perfectam, ut qui Domini nostri corpus & sanguinem unus potest conficere, in aliis verò inferiorum ordinum ministris majorem, minoreque, quò quisque ministerio suo magis, minusve ad altaris sacramenta accedit. Atque hæc potestas, etiam character spiritualis dicitur; quòd qui sacris imbuti sunt, interiori quadam nota, anime impressa, ab aliis fidelibus distinguuntur, ac divino cultui mancipentur: ad quam Apostolus videtur spectasse, cum ad Timotheum ait: Noli negligere gratiam, que in te est, que data est tibi per prophetiam, cum imposi-

*De præ-
claris
Sacramenti
ordinis
effectibus.*

1. Tim.
4.

1. *Tim.* tione manuum presbyterii. Et alibi: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum. Hæc de Ordinis Sacramento satis dicta sint; potiora enim tantum rerum capita Pastoribus tradere professi sumus, ut illis fidelis populi docendi, & in Christiana pietate erudiendi argumenta suppeditarent.

DE MATRIMONII Sacramento.

Quoniam Pastoribus beata & perfecta Christiani populi vita proposita esse debet, iis quidem maxime optandum esset, quod Apostolus se cupere ad Corinthios scribat his verbis: Volo enim omnes vos esse sicut me ipsum: nimirum, ut omnes continentie virtutem sectarentur: nihil enim beatius in hac vita fidelibus potest contingere, quam ut animus, nulla mundi cura distractus, sed atque, & relictus omni carnis libidine, in uno pietatis studio, & celestium rerum cogitatione conquiescat: sed quoniam, ut idem Apostolus testatur, unusquisque proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius verò sic; & Matrimonium magnis, & divinis bonis ornatum est, ita ut inter alia Catholice Ecclesie sacramenta verè, & proprie numeretur; ac Dominius nuptiarum celebritatem presentia sua honestavit: satis apparet, ejus doctrinam tradendam esse; cum presertim liceat animadvertere, tum Sanctum Paulum, tum Apostolorum Principem, quæ non solum ad dignitatem, sed etiam ad officia Matrimonii pertinebant, pluribus locis accurate scripta reliquisse. Divino

1. *Cor.* Matrimonium ab eo dicitur, quod femina idecirco maxime nubile debet, ut mater fiat; vel quia prolem concipere, parere, educare, matris munus est. Conjugium quoque à conjungendo appellatur: quod legitima mulier cum viro quasi uno iugo adstringatur. Præterea nuptiæ; quia, ut inquit Sanctus Ambrosius, pudoris gratia puellæ se obnubarent: quo etiam declarari videbatur, viris obedienter, subjectasque esse oportere. Ita verò ex communi Theologorum sententia definitur: Matrimonium est viri, & mulieris maritalis conjunctione inter legitimas personas, individuum vite consuetudinem retinens; cujus definitionis partes ut planius intelligantur, docendum est, quamvis hæc omnia in perfecto Matrimonio insint, consensum videlicet interior, pactio externa verbis expressa, obligatio, & vinculum, quod ex ea pactione efficitur, & conjugum copulatio, qua Matrimonium consummatur; nihil

7. *Cor.* Matrimonium ab eo dicitur, quod femina idecirco maxime nubile debet, ut mater fiat; vel quia prolem concipere, parere, educare, matris munus est. Conjugium quoque à conjungendo appellatur: quod legitima mulier cum viro quasi uno iugo adstringatur. Præterea nuptiæ; quia, ut inquit Sanctus Ambrosius, pudoris gratia puellæ se obnubarent: quo etiam declarari videbatur, viris obedienter, subjectasque esse oportere. Ita verò ex communi Theologorum sententia definitur: Matrimonium est viri, & mulieris maritalis conjunctione inter legitimas personas, individuum vite consuetudinem retinens; cujus definitionis partes ut planius intelligantur, docendum est, quamvis hæc omnia in perfecto Matrimonio insint, consensum videlicet interior, pactio externa verbis expressa, obligatio, & vinculum, quod ex ea pactione efficitur, & conjugum copulatio, qua Matrimonium consummatur; nihil

7. *Cor.* Matrimonium ab eo dicitur, quod femina idecirco maxime nubile debet, ut mater fiat; vel quia prolem concipere, parere, educare, matris munus est. Conjugium quoque à conjungendo appellatur: quod legitima mulier cum viro quasi uno iugo adstringatur. Præterea nuptiæ; quia, ut inquit Sanctus Ambrosius, pudoris gratia puellæ se obnubarent: quo etiam declarari videbatur, viris obedienter, subjectasque esse oportere. Ita verò ex communi Theologorum sententia definitur: Matrimonium est viri, & mulieris maritalis conjunctione inter legitimas personas, individuum vite consuetudinem retinens; cujus definitionis partes ut planius intelligantur, docendum est, quamvis hæc omnia in perfecto Matrimonio insint, consensum videlicet interior, pactio externa verbis expressa, obligatio, & vinculum, quod ex ea pactione efficitur, & conjugum copulatio, qua Matrimonium consummatur; nihil

7. *Cor.* Matrimonium ab eo dicitur, quod femina idecirco maxime nubile debet, ut mater fiat; vel quia prolem concipere, parere, educare, matris munus est. Conjugium quoque à conjungendo appellatur: quod legitima mulier cum viro quasi uno iugo adstringatur. Præterea nuptiæ; quia, ut inquit Sanctus Ambrosius, pudoris gratia puellæ se obnubarent: quo etiam declarari videbatur, viris obedienter, subjectasque esse oportere. Ita verò ex communi Theologorum sententia definitur: Matrimonium est viri, & mulieris maritalis conjunctione inter legitimas personas, individuum vite consuetudinem retinens; cujus definitionis partes ut planius intelligantur, docendum est, quamvis hæc omnia in perfecto Matrimonio insint, consensum videlicet interior, pactio externa verbis expressa, obligatio, & vinculum, quod ex ea pactione efficitur, & conjugum copulatio, qua Matrimonium consummatur; nihil

7. *Cor.* Matrimonium ab eo dicitur, quod femina idecirco maxime nubile debet, ut mater fiat; vel quia prolem concipere, parere, educare, matris munus est. Conjugium quoque à conjungendo appellatur: quod legitima mulier cum viro quasi uno iugo adstringatur. Præterea nuptiæ; quia, ut inquit Sanctus Ambrosius, pudoris gratia puellæ se obnubarent: quo etiam declarari videbatur, viris obedienter, subjectasque esse oportere. Ita verò ex communi Theologorum sententia definitur: Matrimonium est viri, & mulieris maritalis conjunctione inter legitimas personas, individuum vite consuetudinem retinens; cujus definitionis partes ut planius intelligantur, docendum est, quamvis hæc omnia in perfecto Matrimonio insint, consensum videlicet interior, pactio externa verbis expressa, obligatio, & vinculum, quod ex ea pactione efficitur, & conjugum copulatio, qua Matrimonium consummatur; nihil

nihil horum tamen Matrimonii vim & rationem proprie habere, nisi obligationem illam, & nerum, qui conjunctionis vocabulo significatus est. Additur verò, Maritalis, quoniam alia pactioium genera, quibus viri, & mulieres obligantur, ut sibi mutuum operam præstent, vel pretii, vel alterius rei causa, prorsus aliena sunt à Matrimonii ratione. Sequitur deinde, inter legitimas personas: quoniam qui à nuptiarum conjunctione legibus omnino exclusi sunt, si Matrimonium inire non possunt; neque, si inean, ratum est; exempli enim gratia: qui intra quartum gradum propinquitate conjuncti sunt, puerque ante decimum quartum annum, aut puella ante duodecimum, quæ etas legibus constituta est, ad Matrimonii justa fœdera inunda apti esse non possunt. Quod verò extremo loco positum est, Individuum vite consuetudinem retinens; indissolubilis vinculi naturam declarat, quo vir, & uxor colligantur. Ex his igitur patet, Matrimonii naturam, & rationem in vinculo illo consistere. Nam quod alia clarissimorum virorum definitiones hoc videntur consensui tribuere, ut, cum dicunt, conjugium esse consensum maris, & femine; hoc ita accipiendum est, consensum ipsum Matrimonii causam effectricem esse: quod Patres in Concilio Florentino docuerunt. Etenim obligatio, & nexus oriri non potest, nisi ex consensu, & pactioe.

Sed illud maxime necessarium est, ut consensu verbis, quæ præsentis tempus significant, exprimat; neque enim Matrimonium est simplex donatio, sed mutua pactio;

atque ita fit, ut consensus alterius tantum, ad Matrimonium conjunctionis satis esse non possit, sed duorum inter se mutuum esse oportet; atque ad declarandum mutuum animi consensum, verbis opus esse, perspicuum est. Si enim ex interiori tantum consensu, sine aliqua externa significatione, Matrimonium constare posset, illud etiam sequi videretur, ut, cum duo, qui disjunctissimis & maxime diversis in locis essent, ad nuptias consentirent, antequam alter alteri voluntatem suam vel litteris, vel nunciis declarasset, veri, & stabili Matrimonii lege conjungerentur; quod tamen à ratione, & Sanctæ Ecclesie consuetudine, & decretis alienum est. Rectè autem dicitur oportere, ut consensus verbis exprimat, quæ presentis temporis significationem habeant; nam, quæ futurum tempus indicant, Matrimonium non conjungunt, sed spondent; deinde, quæ futura sunt, nondum esse perspicuum est: quæ verò non sunt, parum, vel nihil firmi, aut stabili habere existimandum est. Quare nondum connubii jus in eam mulierem quisquam habet, quam se in Matrimonium ducturum esse pollicetur; neque statim ab eo impletum est, quod se facturum promisit, tametsi fidem præstare debet: quod si non faciat, violatæ fidei reus esse convincitur. At verò qui Matrimonii fœdere alteri jungitur, quamvis postea penitent, tamen, quod factum est, mutare, irritumque, & infectum reddere non potest. Cum itaque conjugii obligatio nuda promissio non sit, sed ejusmodi alienatio, qua re ipsa vir mulieri, & vicissim mulier viro

Matrimonii descriptio, viri, & naturæ.

S. Ambrosii.

Conc. Flor.

viro corporis sui potestatem tradit; ideo necesse est, verbis, quae praesens tempus designant, Matrimonium contrahi; quorum verborum vis, postquam etiam enunciata sunt, permasset, virumque & uxorem indissolubili vinculo constrictos tenet. Sed verborum loco, tum nutus, & signa, quae intimam consensum aperte indicent, satis ad Matrimonium esse possunt; tum ipsa etiam taciturnitas, cum puella propter verecundiam non respondet, sed pro ea parentes loquuntur. Ex iis igitur Parochi fidelibus tradent, Matrimonii naturam, & vim in vinculo, & obligatione sitam esse; ac prae consensum, eo, quo dictum est, modo expressum, ut verum Matrimonium existat, concubitum necessarium non requiri; nam & primos parentes ante peccatum, quo tempore nulla inter eos carnis copula intercesserat, ut Patres testantur, vero Matrimonio iunctos fuisse plane constat; quare à Sanctis Patribus dictum est, Matrimonium non concubitu, sed à consensu existere: quod etiam à Sancto Ambrosio in libro de Virginitate repetitum legitur.

Gen. 2.

S. Ambros.

Duplex matrimonii ratio, ut est officium, & ut Sacramentum.

1. Cor. 15.

Jam verò hisce explicatis, illud docendum erit, Matrimonium duplicem rationem habere. Nam, vel ut naturalis conjunctio, (conjungium enim non ab hominibus inventum, sed à natura) vel ut Sacramentum, cujus vis naturalium rerum conditionem superat, considerandum est: ac quoniam gratia naturam perficit, (neque prius quod spirituale est, sed quod animale: deinde quod spirituale) rei ordo postulat, ut de Matrimonio, ut natura constat, & ad naturae

officium pertinet, prius agendum sit: tum verò, quae illi, ut Sacramentum est, conveniunt, explananda erunt. In primis itaque docendi sunt fideles, Matrimonium à Deo institutum esse: scriptum est enim in Genesi; Masculum, & feminam creavit eos. Benedictique illis Deus, & ait: Crescite, & multiplicamini, &c. Non est bonum hominem esse solum: faciamus ei adiutorium simile sibi. Ac paulo post: Adae verò non inveniebatur adiutor similis ejus. Invenit ergo Dominus Deus soporem in Adam: cumque obdormisset, tulit unam de costis ejus, & replevit eam de carne ejus, & adduxit eam ad Adam, in mulierem: & adduxit eam ad Adam. Dixitque Adam: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: haec vocabitur Virago, quoniam de viro sumpta est. Quamobrem reliquit homo patrem suum, & matrem: & adherbit uxori suae: & erant duo in carne una. Quae, ipso Domino auctore apud Sanctam Mattheum, ostendunt Matrimonium divinitus institutum esse. Neque verò Deus Matrimonium tantummodo instituit; verum, ut Sancta Tridentina Synodus declarat, perpetuum etiam, & indissolubile nomen ei addidit: siquidem Salvator ait: Quod Deus conjunxit, homo non separat. Quamvis enim Matrimonio, quatenus natura est officium, conveniat, ut dissolvi non possit; tamen id maxime fit, quatenus est Sacramentum: qua ex re etiam in omnibus, quae natura lege, ejus propria sunt, summam perfectionem consequitur: tamen & proles educandae studio, & aliis Matrimonii

Gen. 1.

Gen. 2.

Trid. Syn.

Matth. 19.

monii bonis repugnat, ut ejus vinculum dissolubile sit. Quod verò à Domino dictum est; Crescite, & multiplicamini; id eò spectat, ut, cujus rei causa Matrimonium institutum erat, declaret, non ut singulis hominibus necessitatem imponat; nunc enim, necto jam humano genere, non solum illa lex uxorem ducere aliquem non cogit, sed potius virginitas summo opere commendatur, & unicuique in sacris litteris suadet, ut quae Matrimonii statu praestantior sit, majoremque in se perfectionem, & sanctitatem contineat. Dominus enim Salvator noster ita docuit: Qui potest capere, capiat, & Apostolus ait; de Virginitate praeceptum Domini non habeo: concilium autem deo, tanquam misericordiam consecutus à Domino, ut sim fidelis.

Matth. 19.

1. Cor. 7.

Matrimonium quibus causis incumdam.

Sed quibus de causis vir, & mulier conjungi debeant, explicandum est. Prima igitur est, haec ipsa diversi sexus naturae instinctu expectata societas, mutui auxilii spe conciliata; ut alter alterius opem adjutus, vitae incommoda facilius ferre, & senectutis imbecillitatem sustentare queat. Altera est procreationis appetitus, non tam quidem ob eam rem, ut bonorum, & divitiarum heredes reliquantur, quam ut vere fidei, & religionis cultores videntur: quos quidem maxime Sanctis illis Patriarchis, cum uxores ducerent, propositum fuisse, ex sacris litteris satis apparet; quare Angelus, cum Tobiam admoneret, quo pacto mali demonis vim posset repellere; Ostendam, inquit, tibi, qui sunt, quibus prevalere potest demonium. Hi namque qui conjugium

Tob. 6.

ita suscipiunt, ut Deum à se, & à sua mente excludant, & suae libidini ita vacent, sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus, & habet potestatem demonium super eos. Deinde subjicit: Accipies virginem cum timore Domini, amore filiorum magis, quam libidine ductus, ut in semine Abrahae benedictionem in filiis consequaris. Atque una etiam haec causa fuit, cur Deus ab initio Matrimonium instituit; quare fit, ut illorum sit scelus gravissimum, qui matrimonio juncti, medicamentis vel conceptum impediunt, vel partum abigunt; haec enim homicidarum impia conspiratio existimanda est. Tertia est, quae post primi parentis lapsum ad alias causas accessit, cum propter justitiae, in qua homo conditus erat, amissionem, appetitus recte rationi repugnare coepit; ut scilicet, qui sibi imbecillitatis suae conscius esse, nec carnis pugnam vult ferre; Matrimonii remedio ad vitanda libidinis peccata utatur; de quo ita Apostolus scribit: Propter fornicationem unusquisque suam uxorem habeat, & unaquaque suum virum habeat. Ac paulo post, cum docuisset, interdum orationis causa à Matrimonii debito abstinendum esse, subjicit: Et iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram. Haec igitur sunt causae, quarum aliquam sibi proponere quisque debet, qui pie, & religiose, ut sanctorum filios decet, nuptias velit contrahere. Quòd si ad eas causas, aliae etiam accedant, quibus homines inducti Matrimonium inuent, atque in habendo uxoris delectu, haec illi proponant, ut

1. Cor. 7.

Gen. 29.

hæredis relinquendi desiderium, divitiæ, forma, generis splendor, morum similitudo; hujusmodi sanæ rationes damnandæ non sunt, cum Matrimonii sanctitati non repugnent; neque enim in sacris litteris Jacob Patriarcha reprehenditur quòd Rachelem, ejus pulchritudine illectus, Lix præberet. Hæc de Matrimonio, ut naturalis conjunctio est, docenda erant. Ut autem Sacramentum est, explicare oportebit, ejus naturam multò præstantiorem esse, & omninò ad altiorem finem referri. Quemadmodum enim Matrimonium, ut naturalis conjunctio, ad propagandum humanum genus ab initio institutum est; ita deinde, ut populus ad veri Dei, et Salvatoris nostri Christi cultum & religionem procrearetur, Sacramenti dignitas illi tributa est. Cum enim Christus Dominus vellet ærectissimè illius necessitadinis, que ei cum Ecclesia intercedit, suaque erga nos immensæ charitatis certum aliquod signum dare, tanti mysterii dignitatem hac potissimum maris, & femine sancta conjunctio declaravit; quod quidem aptissimè factum esse, intelligi ex eo potest, quod ex omnibus humanis necessitatibus nulla inter se homines magis, quam Matrimonii vinculum constringit, maximeque inter se vir, & uxor charitate, & benevolentia devincti sunt; atque idcirco fit, ut frequenter sacre littere nuptiarum similitudine divinum hanc Christi, & Ecclesie copulationem nobis ante oculos proponant.

Jam verò Matrimonium Sacramentum esse, Ecclesia, à Apostoli auctoritate confirmata, certum,

& exploratum semper habuit: ita enim ad Ephesios scribit: Viri debent diligere uxores suas, ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, se ipsum diligit. Nemo enim unquam carnem suam odio habuit, sed nutrit, & fovet eam, sicut & Christus Ecclesiam: quia membra sunt corporis ejus, de carne ejus, & de ossibus ejus. Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem suam, & adheret uxori suæ: & erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Nam quod inquit, Sacramentum hoc magnum est, nemini dubium esse debet, ad Matrimonium referendum esse: quòd scilicet viri, & mulieris conjunctio, cujus Deus auctor est, sanctissimi illius vinculi, quo Christus Dominus cum Ecclesia conjungitur, Sacramentum, idest sacrum signum sit. Atque hanc esse eorum verborum propriam & veram sententiam, veteres Sancti Patres, qui eum locum interpretati suat, ostendunt: idemque Sancta Tridentina Synodus explicavit. Constat ergo, virum Christo, uxorem Ecclesie ab Apostolo comparari; virum esse caput mulieris, ut est Christus Ecclesie: eaque ratione fieri, ut vir uxorem diligere, & vicissim uxor virum amare, & colere debeat. Christus enim dilexit Ecclesiam, & pro ea semetipsum tradidit. Rursus verò, ut idem Apostolus docet, Ecclesia subjecta est Christo. Sed gratiam quoque hoc Sacramentum significari, & tribui, in quo maxime ratio Sacramenti inest, ea Synodi verba declarant: Gratiam verò, que naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem uni-

Matrimonium Sacramentum esse, & unum de septem legis Evangelicæ. Eph. 5.

Trid.

Syn.

Eph. 5.

Trid.

Syn.

Hebr.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

13.

unitatem confirmaret, conjugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilem sacramentorum institutor, atque perfectior, sua nobis passione promeruit. Quare docendum est, hujus Sacramenti gratia effici, ut vir, & uxor, mutæ charitatis vinculo conjuncti, alter in alterius benevolentia conquiescat, alienosque, & illicitos amores, & concubitus non querat, sed in omniura sit honorabile commubium, & totus immaculatus. Sed quantum Matrimonii Sacramentum iis Matrimonii præstet, que ante, vel post legem iniri solebant, ex eo licet cognoscere, quòd etsi gentes Matrimonio divini aliquid mense arbitrabantur, atque ob eam rem vagos concubitus à naturæ lege alienos esse, itemque stupra, adulteria, & alia libidinis genera vindicanda esse judicabant, tamen eorum cõnubia nullam prorsus Sacramenti vim habuerunt. Apud Judæos verò religiosius omninò nuptiarum leges servari consueverant: neque dubitandum, quin eorum Matrimonia majori sanctitate prædita essent. Cum enim promissionem accepissent, fore aliquando, ut omnes gentes in semine Abrahamæ benedicerentur; magne apud eos pietatis officium merito esse videbatur, filios procreare, electi populi sobolem, ex qua Christus Dominus Salvator noster, quod ad humanam naturam attinet, ortum habiturus esset, propagaret: sed ille quoque conjunctiones vera Sacramenti ratione caruerunt. Huc accedit, quòd sive naturæ, post peccatum, sive Mosis legem spectemus, facilè animadvertimus Matrimonium à primi ortus sui decore, & honestate decidisse;

dum enim naturæ lex vigeat; multos ex antiquis Patribus fuisse comperimus, qui plures simul uxores ducerent. Deinde verò in lege Mosis permissum erat, dato repudiâ libello, si causa fuisset, divortium cum uxore facere quorum utrumque ab Evangelicæ lege sublatum, Matrimoniumque in pristinum statum restitutum est. Nam quod polygamia à Matrimonii natura aliena esset, (& si aliqui ex prisca Patribus accusandi non sunt, quòd non sine Dei indulgentia plures uxores ducerent) Christus Dominus ostendit illis verbis: Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una. Ac deinde subjungit: Itaque jam non sunt duo, sed una caro. Quibus verbis planum fecit, Matrimonium ita à Deo institutum esse, ut duorum tantum, non plurium conjunctione definiretur. Quod etiam alibi apertissimè docuit, ait enim: Quicumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. Et si uxor dimiserit virum suum, & alii nupsit, ræcchatur. Nam si vir liceret plures uxores ducere, nulla omninò causa esse videretur, cur magis adulteri reus diceretur, quòd præter eam uxorem, quam domi haberet, aliam duceret, quam quòd, priore dimissa, cum alia conjungeretur. Atque ob eam rem ferri intelligimus, ut, si infidelis quispiam, gentis suæ more, & consuetudine, plures uxores duxisset, cum ad veram religionem conversus fuisset, jubeat eum Ecclesia cæteras omnes relinquere, & ac priorem tantum justæ, & legitimæ uxoris loco

Aa

ha-

Deuter.

24.

Matth.

19.

Matth.

19.

Marc.

10.

habere. Verum eodem Christi Domini testimonio facile comprobatur, nullo divortio vinculum Matrimonii dissolvi posse: si enim post libellum repudiij mulier à viri lego soluta esset, liceret ei sine ullo adulterij crimine alteri viro nubere. Atqui Dominus aperte denunciat: Omnis, qui dimittit uxorem suam, & alteram ducit, mechatur. Quare conjugij vinculum nulla re, nisi morte, disrumpi perspicuum est; quod quidem Apostolus etiam confirmat, cum inquit: Mulier alligata est legi, quanto tempore vir ejus vivit; quòd si dormierit vir ejus, liberata est à lege: cui vult, nubat: tantum in Domino. Et rursus: His, qui Matrimonio juncti sunt, præcipio, non ego, sed Dominus, uxorem à viro non decedere; quòd si discesserit, manere inuuptam, aut viro suo reconciliari. Eam verò optionem Apostolus mulieri, quæ justa de causa virum reliquisset, detulit, ut aut inuupta maneat, aut viro suo reconcilietur; neque enim Sancta Ecclesia viro, & uxori permissit, ut sine gravioribus causis alter ab altero discedat.

*Uxorum
cur plu-
ralitas
illeita
rum de
triplici
bono
matri-
monii*

Ac ne forte alicui videatur durior Matrimonii lex, quòd nulla unquam ratione dissolvi possit; docendum est, quæ sint cum ea utilitates conjunctæ. Primum enim homines in conjugendis Matrimonii virtutum potius, & morum similitudinem, quam divitias, & pulchritudinem spectandum esse intelligant: qua quidem re communi societati maximè consuli nemo dubitare potest. Præterea, si divortio Matrimonium dissolveretur; vix unquam dissidendi causæ hominibus, quæ eis ab anti-

quo pacis, & pudicitia hoste quòtidie objicerentur, deessent. Nunc verò, cum fideles secum cogitant, quamvis etiam conjugij convicti, & consuetudine careant, se tamen Matrimonii vinculo constrictos teneri, omnneque alterius uxoris ducendæ spem sibi præcisam esse; ea re fit, ut ad iracundiam, & dissidia tardiores esse consueverint. Quòd si interdum etiam divortium faciant, & diutius conjugis desiderium ferre non possint; facile per amicos reconciliati ad eundem convictum redeunt. Sed hoc loco præmittenda non erit Pastoribus Sancti Augustini salutaris admonitio: is enim, ut ostenderet fidelibus, haud gravatè faciendum esse, ut cum uxoribus, quas adulterij causa dimisissent, si eas delicti pòneret, in gratiam reducerentur; Cur, inquit, vir fidelis non recipiet uxorem, quam recipit Ecclesia? aut cur uxor viro adultero, sed poenitenti, non ignoscat, cui etiam ignovit Christus? Nam quòd scriptura stultum vocat, qui tenet adulteram, de ea sentit, quæ cum deliquerit, pònere, & à cepta turpitudine desistere recusat. Ex

*S. Au-
gust.*

*Prover.
18.*

*1. Cor.
7.*

his itaque perspicuum est, fidelium conjugia perfectione, & nobilitate, tum gentilium, tum judæorum Matrimonii longè præstare. Docendi præterea sunt fideles, tria esse Matrimonii bona, prolem, fidem, Sacramentum: quorum compensatione illa incommoda leniuntur, quæ Apostolus indicat his verbis: Tribulationem carnis habebunt hujusmodi; efficiturque, ut conjunctiones corporum, quæ extra Matrimonium meritò demandæ essent, cum honestate conjunctæ sint. Primum igitur bonum est

est proles, hoc est liberi, qui ex justa, & legitima suscipiuntur uxore: id enim tanti fecit Apostolus, ut diceret: Salvabitur mulier per filiorum generationem. Nec verò hoc de procreatione solum, sed de educatione etiam, & disciplina, qua filii ad pietatem erudiuntur, intelligendum est: sic statim subdit Apostolus: Si in fide permanserint. Monet enim scriptura: Filii tibi sunt? erudi illos, & curva illos à pueritia illorum. Idem etiam Apostolus docet; ejusque institutionis pulcherrima exempla Tobias, Job, & alii Sanctissimi Patres in sacris litteris præbent. Quæ verò sint parentum, & filiorum officia, in quarto præcepto latius explicabitur. Sequitur fides: quod est alterum Matrimonii bonum; non ille virtutis habitus, quo imbuimur, cum Baptismum percipimus; sed fidelitas quædam, qua mutuo vir uxori, & uxor viro ita se obstringit, ut alter alteri sui corporis potestatem tradat; sanctumque illud conjugij fœdus nunquam se violaturum pollicetur; id facile colligitur ex illis verbis, quæ à primo parente enunciata sunt, cum Evam uxorem suam accepit, quæ deinde Christus Dominus in Evangelio comprobavit. Quomobrem re linquet homo patrem, & matrem, & adhaerebit uxori suæ: & erunt duo in carne una; item ex eo

*1. Tim.
5.*

*Eccles.
7.*

Gen. 2.

*Matth.
19.*

*1. Cor.
7.*

*1. Cor.
7.*

*1. Cor.
7.*

*1. Cor.
7.*

*1. Cor.
7.*

*1. Cor.
7.*

*1. Cor.
7.*

trimonij fides, ut vir, & uxor singulari quodam, sanctoque, & puro amore conjuncti sint: neque ut adulteri inter se ament, sed ut Christus dilexit Ecclesiam, hæc enim Apostolus regulam præscripsit, cum ait: Viri diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam: quam certè immensa illa charitate, non sui commodi gratia, sed sponse tantum utilitatem sibi proponens, complexus est. Tertium bonum, Sacramentum appellatur, vinculum scilicet Matrimonii, quod nunquam dissolvi potest; nam, ut est apud Apostolum, Dominus præcepit uxorem à viro non decedere: quòd si discesserit, manere inuuptam, aut viro suo reconciliari. Et vic uxorem non dimittat. Si enim Matrimonium, ut Sacramentum est, Christi conjunctionem cum Ecclesia signat; necesse est, ut Christus se ab Ecclesia nunquam disjungat, ita uxorem à viro, quod ad Matrimonij vinculum attinet, separari non posse. Verùm ut hæc sancta societas sine querela facilius conservetur, viri, & uxoris officia, quæ à Sancto Paulo, & à Principe Apostolorum Petro descripta sunt, tradenda erunt.

Ergo viri munus est, uxorem liberaliter, & honorificè tractare: qua in re memini oportet, Evam ab Adam somnia appellatam esse, cum inquit: Mulier, quam dedisti mihi sociam. Cujus rei causa aliqui Patres factum esse docuerunt, ut ea non ex pedibus, sed ex latere viri formaretur: quemadmodum etiam ex capite condita non est, ut se viri dominam non esse intellexeret, sed viro potius subjectam. Decet præterea virum in alicujus

Eph. 5.

*1. Cor.
7.*

*Mutua
viri &
uxoris
officia.*

honeste rei studio semper occupatum esse; tum ut ea suppeditet, quæ ad familiam sustentandam necessaria sunt; tum ne inerti otio languescat, à quo vita ferè omnia fluxerunt; deinde verò familiam rectè constituere, omnium mores corrigere, singulos in officio continere. Rursus autem uxoris partes sunt, quas Apostolorum Præcepta enumerat, cum inquit: Mulieres subdite sint viris suis: ut & si qui non credunt verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant, considerantes in timore castam conversationem vestram. Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus: sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti, & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei locuples. Sic enim aliquando & sanctæ mulieres, spectantes in Deo, orabant se, subiecte propriis viris, sicut Sara obediebat Abrahæ, dominum eum vocans. Earum quoque præcipuum studium sit, filios in religionis cultu educare, domesticas res diligenter curare. Domi verò libenter se contineant, nisi necessitas extire cogat: idque sine viri permissu facere nunquam audeant. Deinde, in quo maxime maritalis conjunctio sita est, meminerint semper, secundum Deum, magis quam virum, neminem diligendum, eoque pluris faciendum esse neminem; cui etiam omnibus in rebus, quæ Christianæ pietati non adversantur, morem gerere, & obtemperare summa cum alacritate animi oportet. Harum rerum explicationi consequens erit, ut Pastores ritus etiam doceant, qui in Matrimonio

1. Pet.
3.

contrahendo servari debent: de quibus, non est expectandum, ut hoc loco præcepta tradantur, cum à Sancta Tridentina Synodo, quæ hæc in re maxime observanda sunt, copiosè, & accuratè constituta fuerint; neque illud decretum à Pastoribus ignorari possit: satis igitur est eos admonere, ut, quæ ad hæc partem attinent, è sacri Concilii doctrina cognoscere studeant, & eaque fidelibus diligenter exponant. In primis autem, ne adolentes, & puellæ, cui ætati inest maxima imbecillitas consilii, falso nuptiarum nomine decepti, turpium amorum federa incautè inæant, sæpissimè docebunt, ea neque vera, neque rata Matrimonia habenda esse, quæ presente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsis Parocho vel Ordinarîi licentia, certoque testium numero non contrahantur. Sed quæ Matrimonium etiam impediunt, explicanda erunt in quo argumento plerique graves, & doctissimi viri, qui de vitiiis, & virtutibus conscripserunt, adeò diligenter versati sunt, ut facillè omnibus futurum sit, quæ illi scriptis suis tradiderunt, in hunc locum transferre; cum præsertim necesse habeant Pastores, eos ipsos libros nunquam ferè à manibus deponere: itaque cum illas præceptiones, tum quæ à Sancta Synodo sancta sunt de impedimento, quod vel à cognatione spirituali, vel à justitia publicæ honestatis, vel à fornicatione oritur, attentè legent, & tradenda fidelibus curabunt. Ex quibus perspicui potest, quo animo affectos esse oporteat fideles, cum Matrimonium contrahunt; neque enim se humanam aliquam rem aggredi, sed divinam

Conc.
Trid.

puta-

putare debent: in qua singularem mentis integritatem, & pietatem adhibendam esse, Patrum veteris legis exempla satis ostendunt; quorum Matrimonia tametsi Sacramenti dignitate prædita non erant, ea tamen maxima semper cum religione, & sanctimonia colenda esse existimantur.

Matrimonium clandestine ministrandum.
Inter cætera autem maxime hortandi sunt filii familias, ut parentibus, & iis, in quorum fide, & potestate sunt, cum honorem tribuant, ut ipsis inscientibus, nectum invitis, & repugnantibus, Matrimonia non inæant; nam in veteri testamento licet animadvertere, filios à patribus semper in Matrimonium collocatos esse; quæ in re plurimum illorum voluntati deferendum esse, Apostolus etiam videtur iis verbis indicare: Qui Matrimonio jungit virginem suam, benè facit: & qui non jungit, melius facit. Extrema illa restat pars, quæ ad Matrimonii usum pertinet; de quibus ita agendum est à Pastoribus, ut nullum ex eorum ore verbum excidat, quod fidelium auribus indignum esse videatur, aut piæ mentes ledere, aut risum movere queat. Ut enim eloquia Domini, eloquia casta sunt: ita etiam maxime decet, Christiani populi doctorem ejusmodi orationis genere uti, quod singularum quamdam gravitatem, & mentis integritatem præferat.

1. Cor.
7.

Psalm.
11.

Quare duo illa maxime docendi sunt fideles, primum quidem non voluptatis, aut libidinis causa Matrimonium operam dandam esse: sed eo utendum intra illos fines, qui, ut supra demonstravimus, à Domino præscripti sunt. Meminisse enim convenit, quod Apostolus hortatur; Qui habent uxores, tamquam non habentes sint; tum verò à Sancto Hieronymo dictum esse: Sapiens vir iudicio debet amare conjugem, non affectu: reget impetus voluptatis, nec præcepit feretur ad coitum. Nihil est fedius, quam uxorem amare quasi adulteram. Sed quoniam bona omnia sanctis præcationibus à Deo impetranda sunt; alterum est, quod fideles docere oportet, ut, Deum orandi, & obsecrandi causa à Matrimonii officio interdum abstinere: in primisque id sibi observandum sciant, tribus saltem diebus, antequam Sacram Eucharistiam percipiant, sæpius verò cum solemnitate Quadragesimæ jejuniæ celebrantur, quemadmodum Patres nostri rectè & sanctè præceperunt: ita enim fiet, ut ipsa matrimonii bona majori in dies divinæ gratiæ cumulo augeri sentiant; & pietatis studia sectantes, non modò hæc vitam tranquille, & placidè traducant, sed æternæ etiam Dei benignitatis consequendæ, vera, & stabili spe, quæ non confundit, nitantur.

1. Cor.
7.
S. Hieron.
rom.

Rom. 5.

